KARİKATÜR

REFİK SAYDAM HÜKÜMETİ, BEYANATİLE SİYASİ YOLUMUZU GÖSTERDİ:

Demokratlar — Bizim yolumuzdan yürümez misiniz?..
Faşistler — Bizim yolda beraber yürüyelim mi?..
Türkiye — Mersi, tuttuğum yol en iyisidir!..

— Emir verin, yardımına koşayım, kaptan. Parmaklarile S. O. S. işareti veriyor!..

— Okadar yoruldum ki, oyun bitse de soyunup yatsam!..

Ameliyattan sonra, hastasına ilânı aşk eden doktor: — Bukadar kalbsiz olacağınızı bilseydim ameliyat esnasında kalbinizi de çıkarırdım!..

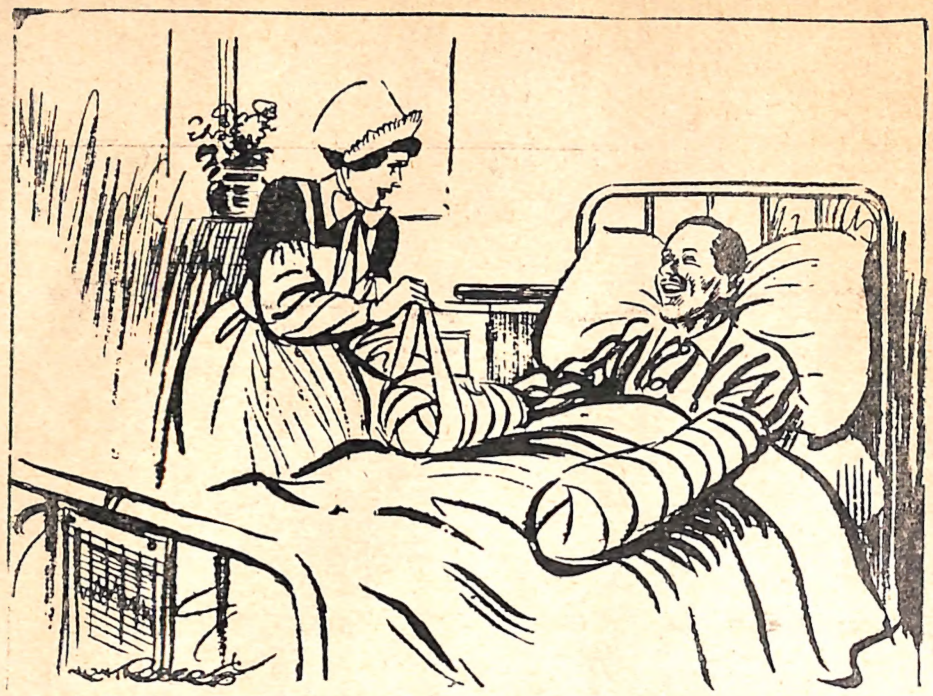

— Sağ elinizde bir şey yok, niçin onu da bağlatıyorsunuz?..
— Birazdan karım gelip çek imzal amamı istiyecek de!...

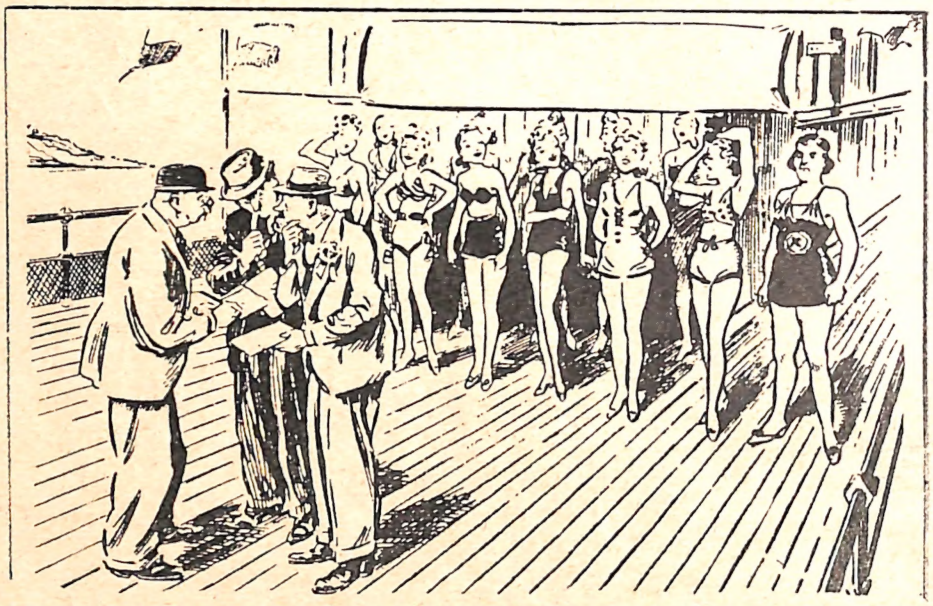

GÜZELLİK MÜSABAKASINDA:

— Bence birinciliği en baştakine vermeli. Kadın pek azılı bir şeye benziyor!..

— Size kolumu takdim edebilir miyim?
— Hayır, karnım tok!..

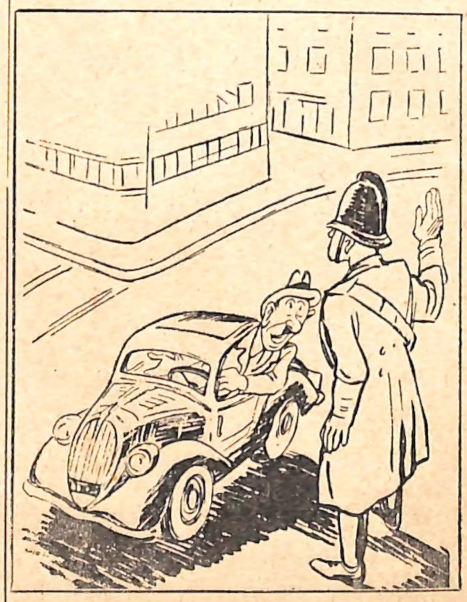

— Rica ederim, bana fazla süratten dolayı ceza yazın da arkadaşlarıma övüneyim!..

No. 173 CİLT: 7 YIL: 4 FİATI 10 KURUŞTUR 20 NİSAN 1939

Karikatür

İDAREHANESİ:
İstanbul: Ankara caddesi hususî daire. Posta kutusu: İstanbul 103. Telefon: 23031
Telgraf: İst. KARİKATÜR

Sahibi:
SEDAT SİMAVİ

ABONE ŞARTLARI:
Türkiye: Seneliği 500, altı aylığı 250, üç aylığı 130 kuruş. Ecnebi için seneliği 800, altı aylığı 400 kuruştur.

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ VE EDEBİ HAFTALIK MİZAH MECMUASI

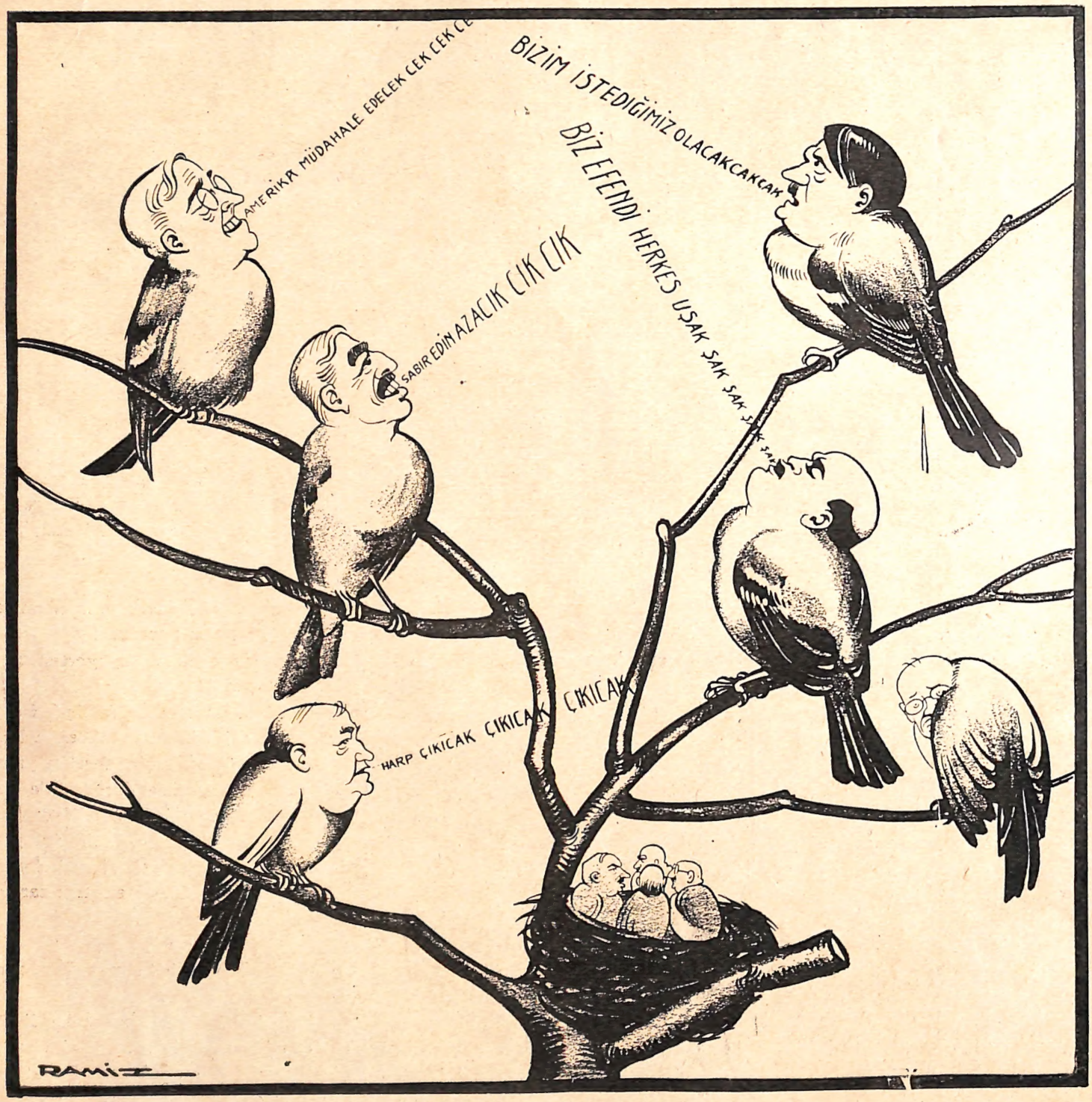

HER BİRİ BİR DALDA VE HER BİRİ BAŞKA BİR DİLDE:

1939 takviminden bir yaprak: Bülbüllerin ötüşü!..

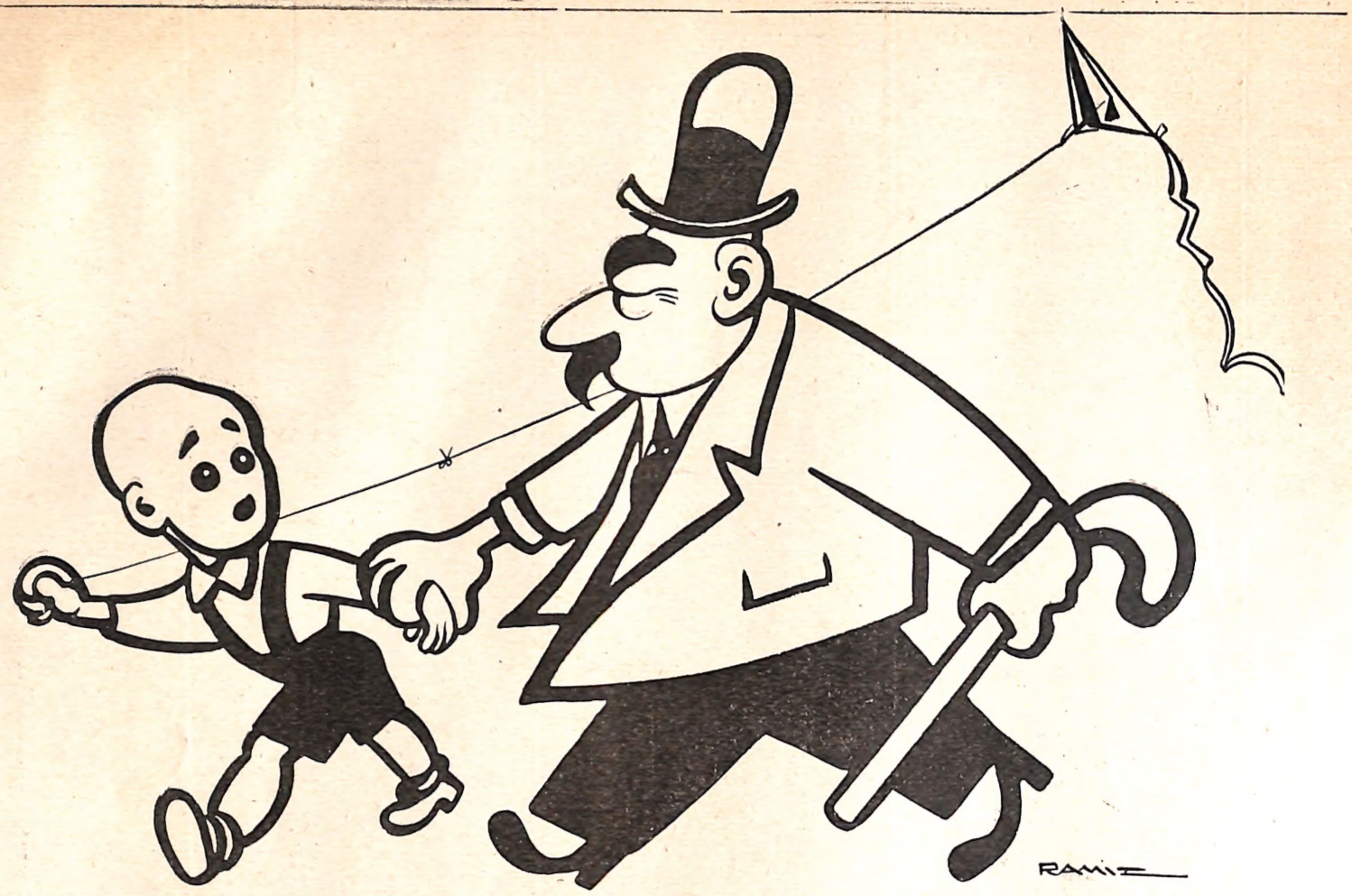

— Baba, 23 Nisan bayramında çocuklar için neler yapacaklar acaba?..

— Telâş etme, belediyemiz çocuk bahçeleri hakkında herhalde yeniden vaitlerde bulunacaktır!..

ÖTEDEN BERİDEN

MAHALLEMİZDE ufacık tefecik bir hususî mektep vardır. Devlet mekteplerindeki sınıflar hıncahınç dolduğu, pencere içlerinde ve kapı kasalarında oturacak yer kalmadığı zaman, açıkta kalan, daha doğrusu vaktinde gözünü açamamış olan çocuklar buraya başvururlar. Pazarlıksız alışveriş nizamnamesine uymamakla beraber, bir ufak uzlaşma müzakeresinden sonra münasip bir ücretle lâyık olduğu sınıfa kaydedilirler.

Geçen gün bu mektebi ziyarete gitmiştim.

Müdür, beni büyük bir nezaketle karşıladı:

— Kaydedilecek çocuğunuz mu var? diye sordu.

— Evimde para ile okutulacak bir miktar nesne varsa da bunlar çocuk değil, birkaç parça hırdavat eşyadan ibarettir, dedim.

Müdür biraz neşesini kaybetmekle beraber gazeteci olduğumu düşündü, mektep hakkında yazacağım bir reklâm yazısının da netice itibarile para demek olduğunu nazarı itibare alarak bana mektebi gezdirmek istedi.

İlk girdiğimiz yer, ders âletleri salonu idi: Burada karşılıklı iki dolabın raflarile ortadaki bir tahta masanın üzerinde on beş kadar âlet duruyordu.

Müdür: — Lâboratuvarımız Üniversite ve Galatasaray lâboratuvarları derecesinde zengin değildir. Fakat birçok resmî ortamektep lâboratuvarlarından daha zengin olduğuna emin olabilirsiniz. Âletler sayı itibarile gerçi az görünür. Fakat her birinde on beş sınıf ve her sınıfında vasatî seksen çocuk bulunan bir mektebin talebeleri kendi zengin lâboratuvarlarından bukadar istifade etmezler. Müsaade ederseniz size bunlar hakkında izahat vereyim:

Şu gördüğünüz tencere kapağı biçimindeki iki âlete; «Magdeburg yarım küresi» derler. Onları zil çalar gibi vaziyette kulplarından tutup ağız ağıza getirin; şu delik vasıtasile içerdeki havayı boşaltıp tekrar deliği kapayım. Ondan sonra nekadar çekerseniz bu iki yarım kürenin biribirinden ayrılmadığını göreceksiniz. Bu iki yarım küre Avrupa ile Amerikanın misali olarak da talebeye gösterilebilir. Onlar görünüşte biribirinden uzakta iki parça gibidir. Fakat Tanrı göstermesin bir muharebe çıkar da onlar bir kere ağız ağıza gelirlerse artık biribirlerinden ayırmıya imkân yoktur.

* * *

Müdüre yanyana dizilmiş bir takım kavanozlar göstererek sordum:

— Bunlara reçel mi koyuyorsunuz?

O cevap verdi:

— Hayır... Bunlara Leyde şişeleri derler... Bunlar **merkezî bir mihver ile** biribirine birleştirilmişlerdir. Tecrübe yapacağımız zaman çocuklar biribirlerile elele tutuşmak suretile bir nevi **ittifak paktı** yaparlar. En uçtaki çocuk mihverli şişelerden birile temasa geldiği gibi, derhal öteki çocuklarda da bir elektrik sarsıntısı husule gelir.

* * *

— Şu kocaman bir kahve değirmenine benziyen boru nedir?

— Bir dürbündür o... İnsana kendi gözü ile göremiyeceği mesafeleri göstermek itibarile gazeteye benzer. Fakat gazete gibi onun da aksi bir huyu vardır. Meselâ karşıdan gelen bir azgın otomobile bakıyorsun değil mi? Şu ucundan bakarsan otomobili gayet uzakta görür,

kendini emniyette sanarak tedbir almıya lüzum görmezsin. Fakat gözünü bu deliğe uydurursan o zaman da otomobili tepene biniyor gibi görerek beyhude telâşa düşersin...

* * *

— Şu üzeri kırmızı, yeşil, sarı dilimlere ayrılmış tepsi macuncu tepsisi mi acaba? Gerçi sokaklarda eski macuncular kalmadı ama...

— Hayır.. O da bir âlettir.. Üzerinde yedi ayrı renk vardır. Fakat âleti hızlıca çevirdin mi, bunların hepsi kaybolur; meydanda erimiş kurşun renginde bir parlak beyazlık kalır. Tıpkı sulh zamanlarında mesleklerinin, akidelerinin muhtelif renkleri olan insanlar gibi... Bunlar bir kere kızışıp biribirlerine girdiler mi, hepsinin rengi silinir, meydanda sade bu erimiş kurşun rengi kalır.

▪ ▪ ▪ ▪

— Şu içi çukur ayna nedir?

— O da bir fizik âletidir. Merkezde durup o aynanın ortasına bakan insan kendini harikulâde büyümüş ve dehşet kesbetmiş görür: «Vay benim bukadar dehşet saçan kandil çanağı gibi gözlerim; kaplan ağzı gibi keskin dişli ve kocaman çeneli ağzım; kaya gibi kafam, alnımın ortasında her teli bir süngü gibi sert ve keskin saç demetlerim var da ben neye duruyorum, cihanı hükmüme râm etmiyorum» yolunda nutuklara başlar.

* * *

— Şu masa üzerindeki âlet hakkında izahat lûtfeder misiniz?

— Memnuniyetle... Buna su cenderesi derler... Su görünüşte yumuşak, gevşek, zararsız bir cisimdir... Fakat bir kere sel yahut deniz haline geldi mi, kara kuvvetlerine duman attıracak bir âfet olur... İş sulara hâkim olmaktadır. Su cenderesi bu kuvvetin dehşetini gösteren en iyi bir misaldir. Şuradaki çemberin içine demir, çelik gibi sert ve ağırlığında gayet ağır maddeler konur, suya hâkim olan el şu noktaya bastı mı, suların heyeti umumiyesi dayanılmaz bir kuvvet haline gelir ve çemberin içindeki cisimleri nekadar ağır olursa olsun havaya kaldırır yahut şiddetli bir tazyık ile ezer. Bu su cenderesi yalnız talebe için değil, deniz hâkimiyetinin ne olduğunu pek anlamıyan büyük insanlar için de bir ibret dersidir.

* * *

— Şurada mânasız bir şey gözüme ilişiyor... Herhalde uzun senelerden kalmış yıprak, sakat bir şey...

HÂDİSELER KARŞISINDA KIRALLAR:
Şiir kıralı Florinalı Nâzım — Acaba benim kırallığım da tehlikede mi?!..

— Yanılıyorsunuz... O, hayli kıymetli bir âlettir... Adına Şamberlen süzgeci derler... Suların en çamurlu, mikroplu, bulanık ve bulaşık olanlarını ona korsunuz, gürültüsüz patırdısız onları süzer. Nekadar zararlı madde varsa yukarda bırakır ve aşağıya temiz ve berrak bir su geçer. Hâsılı bulanık ve şüpheli suların zararlarından insanları korumak için icat edilmiş âletlerin en iyilerinden biri bu fersude ve gösterişsiz Şamberlen süzgecidir.

* * *

— Salonunuzda bir takım yırtık kâğıt parçaları görüyorum. Bunları niçin ortadan kaldırmıyorsunuz?

— Gördükleriniz eski cografya haritalarıdır. Artık işe yarar yerleri kalmadığı ve çocukların zihnini karıştırdığı için hepsini yırttırdım. Gelecek ders senesi başında yeni vaziyete göre bastırılmış yeni haritalar alıp asacağım. Bunların çerçeve tahtalarını bu kış sobada yaktırdım. Kendilerini yakacağım ama bir kaza çıkar diye korkuyorum..

KARİKATÜR

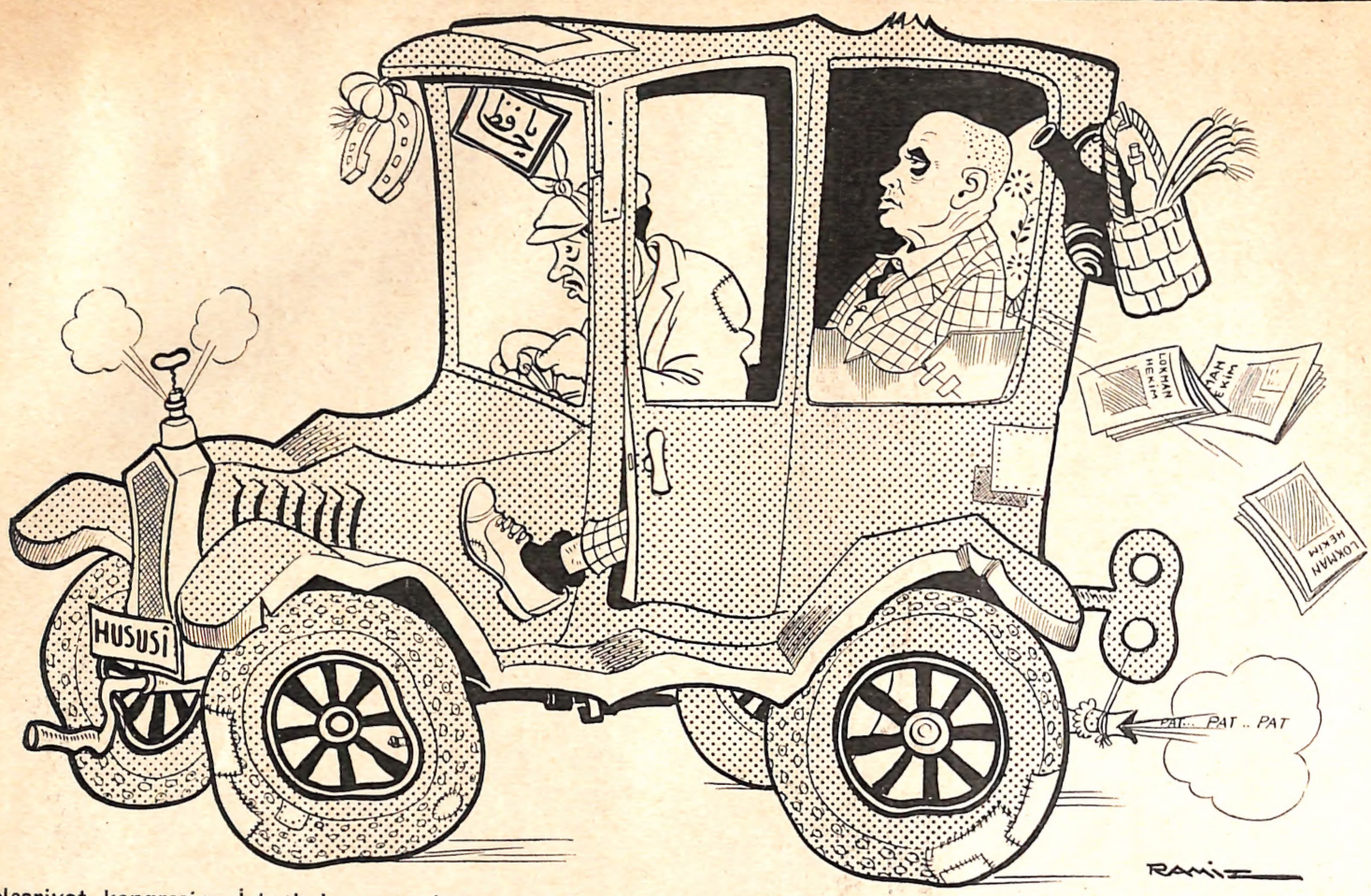

Neşriyat kongresine İstanbul mecmualarının mürahhası olarak iştirak edecek olan Lokman Hekimin, meşhur otomobili ile Ankara şehrine müteveccihen hareket ettiğinin resmidir!..

TELEFON BAŞINDA

- Manzum Facia 1 Perde 2 Tablo -

[Sahnenin bir tarafı Londrada bir sayfiyenin av postlarile süslü bir odasını gösterir, sahnenin öbür tarafı ise Atinada bir otelin yatak odasıdır. Her iki odada eski haşmetlilerden iki zat vardır, ikisi de telefon başındadır. Birinci zat, rengi oldukça koyu, sakalı oldukça ağarmış, pelerinli. İkinci zat iri yapılı, genç, pardesü giymiş.]

Birinci zat (Telefonda)

Geçmiş olsun, birader, aldım kara bir haber.
Kısmetimiz demek ki, yazılmışmış beraber!

İkinci zat (Telefonda)

Gönülden bir teşekkür gönderttiririm sana,
Git de bir hali sor sen Debreli Hasana.

Birinci zat

Bu iş senin başına bilmem ki, nesıl geldi?
Benim düşmanlarımla senin aran güzeldi!

İkinci zat

İskender bey demiş ki, dünya vefasız dünya,
Başka şahit lâzım mı? Halimizi gördün ya!

Birinci zat

Postuna göz koyuyor vefalı bildiğin dost,
Dost diye baktıkların bakıyor ki yüzsün post.

İkinci zat

Daha bir gün evveli şenlik vardı Tiranda,
Döndü ölüm evine düğün yeri bir anda.

Birinci zat

Ben yine dayanmıştım düşmanlara üç beş ay,

Yanımda kaplanlarım çarpıştı alay alay..

İkinci zat

Ben de saldım kafesten dışarı aslanları,
Onlar dövüşe dursun istiyorsa canları!

Birinci zat

Şimdi ne yapacaksın? Neresidir hedefin?
Kahramanlar incisi! nerde acep sedefin?..

İkinci zat

Bekle, hele ayranım gelsin biraz kıvama,
Hemen başvuracağım Cemiyeti Akvama.

Birinci zat

Sakın vakit kaybetme, nahak yere orada,
Git Tepedelenlinin mezarına mum ada!

İkinci zat

Bu da doğru lâkırdı... Bunu yapsam mı dersin?
Her hususta sen bana manevî bir pedersin!

Birinci zat

Adağını alarak koş türbeye, durma hiç,
Arkasından da şöyle bir bardak soğuk su iç...

İkinci zat

Soğuk suyun yerine içemem mi sahlebi?
Yahut içsem olmaz mı aşure, mahallebi?..

Birinci zat

İştahın varsa ye, iç, perhize falan girme,
Yalnız o taçla tahtı hiç aklına getirme!

Yolcu

Anketimiz:

Mesaj Ne Demektir ..

SON günlerde çok işittiğimiz Mesaj kelimesi hakkında bir takım mütalealar yürütülüyor. Herkesin kendine göre bir mâna verdiği bu kelimenin nereden geldiğini, aslının ne olduğunu, esaslı olarak öğrenmek istedik. Avrupa âlemini iyi tanıyan, Fransızcaya Türkçe kadar vakıf olan Ordu mebusu Selim Sırrı Tarcanı ziyaretle bu müşkülümüzü halletmesini rica ettik. İntihabat sırasında heyecandan sesi, nefesi bir parça kesilmiş olan sevimli üstat, ricamızı büyük bir nezaketle karşıladı. Sorduk:

— Bu mesej kelimesinin ne olduğunu herkes merak ediyor. Ruzveltin mesajile bu merak büsbütün artmıştır. Acaba mesaj kelimesinin aslı nedir? Nereden gelmiştir? Bu hususta bizi tenvir eder misiniz?..

Selim Sırrı Tarcan: «Estağfurullah!» bile demeden cevabını yetiştirdi:

— Mesajın aslı masajdır ve İsveçten gelmiştir.

— Emin misiniz?

— Yüzde yüz.. Ben de oradan geliyorum...

Cevabına karşı tereddüdümüzü gören üstat dedi ki:

— Demek sözlerimizi şüphe ile karşılıyorsunuz?

— Hayır.. fakat... Ruzveltin masajla alâkasını duymamıştık da... Sonra halk bu kelimeye ayrı ayrı mânalar veriyor... Böyle bir tek karşılıkla halledilecek bir kelime olduktan sonra bukadar mütaleanın yeri var mı?

— Halkın neden yanıldığını biliyorum: Masaj bir türlü olmaz, birkaç şekilde olur... Halk, muhtelif masajları gördükçe, hepsini başka başka bir iş sanıyor!

— Meselâ Ruzveltin masajı nasıl bir şey?

— Masaj, umumiyetle, sinirler üzerinde tesir eden bir ameliyedir. Sinirlerin masaja ihtiyacı da ayni halde olmaz.... Son günlerde sürüp giden harp hazırlıkları, cenk rivayetleri, Ruzveltin bu masajına lüzum göstermiştir: Bu, zembereği gerilen sinirleri yatıştırmak için yapılan bir masajdır, insanlara birkaç gün ferahlık verir.

— Ya totaliterlerinki?

— Onlarınki büsbütün aksine... Gevşiyen âsaba kırbaç inerek onları tekrar eski zemberek haline koyan bir masaj.... Görüyorsunuz ki, aralarında büyük bir ayrılık vardır, herkes de bunun için şaşıyor!

— Bizim masajımız ne olsa gerek?

— Bizim gibi bitaraf olanların masajı gününe göre değişir: Mülâyim insanlarla konuşursak Ruzveltin usulünü kullanırız, sert adamlarla karşılaşırsak ötekilerinin...

Kulak misafiri

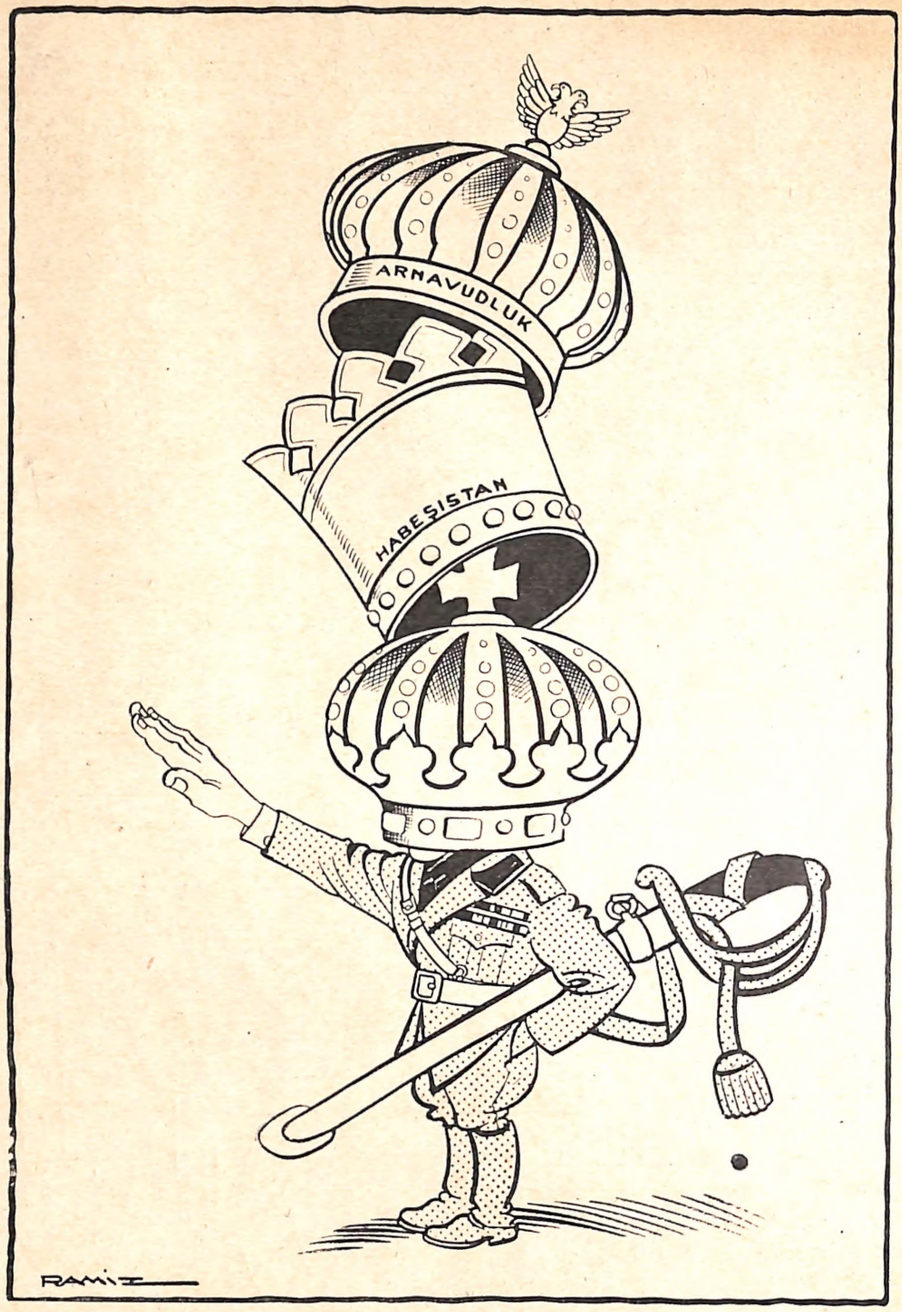

ARNAVUTLUK TACI İTALYAYA VERİLDİ:
İtalya yükseliyor!..

Mihverle Daire

— Şu dünyanın işine ne dersin?

— Bir riyaziye meselesi...

— O ne demek?

— Almanlar bir mihver çizdi, İngiliz-ler de onun etrafına bir daire çizmek istiyorlar... Daire kopmadan çizildi mi, mesele tamam oldu demektir!

Çingene borcu

— Borcun var mı?

— Öteye beriye birkaç yüz lira çingene borcu var...

— Çingene borcu ne demek?

— Üç lira ona... Beş lira buna...

— Vah vah,... Acırım sana...

— Bana değil, alacaklılarıma acısan daha iyi olmaz mı?

— Sana acırım... Sen herhalde gece uykularından mahrumsun...

— Ne münasebet! alacaklılar hep gündüz gelirler... Geceleyin hiç biri semtime uğramaz...

KEÇİ HIRSISI..

Camide hırsızlık üzerine bir vâız dinliyen köylü sokakta hocaya yaklaştı:

— Ben bir cahillik ettim, dedi, komşumun bir keçisini çaldım. Ne olacak benim halim...

Hoca cevap verdi:

— Hemen keçiyi sahibine geri ver, helâllık dile..

— Helâllık dilemek kolay ama, keçiyi veremiyeceğim. Onu çoktan kebap edip yedim.

— Öyle ise yandım... Zira yarın ahirette komşu senden hakkını istiyecek..

— Keçiyi çaldığımı kimse görmedi ki, şahitlik etsin.

— Keçi şahitliği kendi eder.

Köylü geniş bir nefes aldı:

— Öyle olunca kolay... Keçiyi boynuzundan yakalar sahibine teslim ederim..

Bir telefon konuşması

Bakırköy hastanesi başhekimi belediye santralından muhasebe müdürünün telefonunu istemişti. Santral bir türlü istenen numarayı vermiyordu.

Başhekim fena halde hiddetlendi; birçok bağırıp çağırdıktan sonra:

— Sen benim kim olduğumu biliyor musun? dedi.

Memur cevap verdi:

— Kim olduğunu bilmiyorum ama, nereden telefon ettiğini biliyorum.

Zevk sahibi profesör

Profesör (Ş..) boğazına çok düşkündür. Bir gün büyük lokantalardan birinde kendine mükellef bir ziyafet çekiyordu:

Zevzek bir tüccar karşı masadan âşinalık etti:

— Üstadım boğaz ola... Bizim bildiğimiz ulema güzel kitaplara rağbet eder, güzel yemeklere de bukadar iltifat ettiklerini bilmiyordum.

Profesör gülümseyerek cevap verdi:

— Allah güzel yemekleri hep cühelâ yesin diye mi yarattı?

Papağan

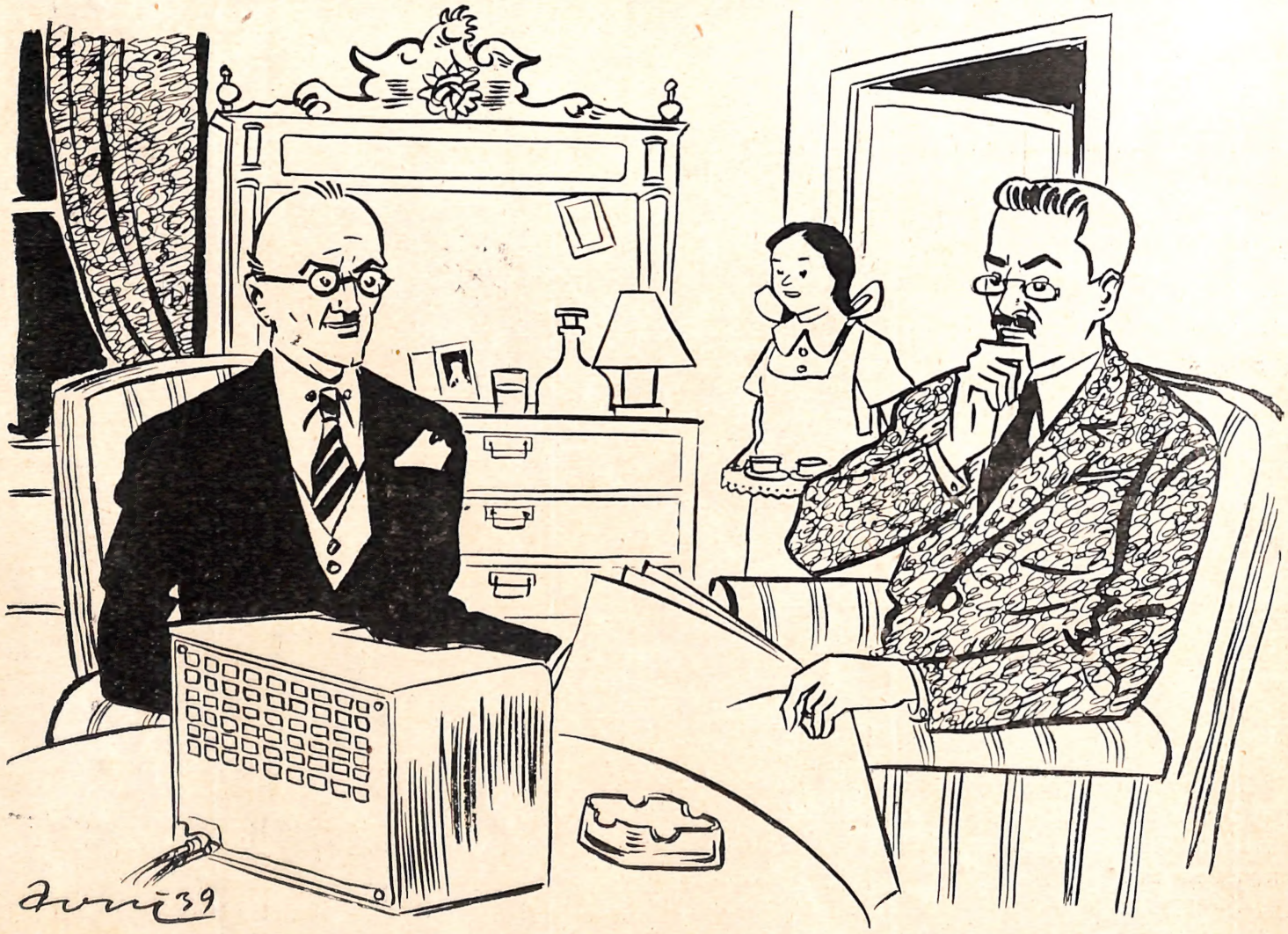

Radyo — Şimalden cenuba doğru saniyede 8 metre hızla gelmektedir..

— Hava raporu mu okunuyor acaba?..

— Hayır, Ajans haberleri!..

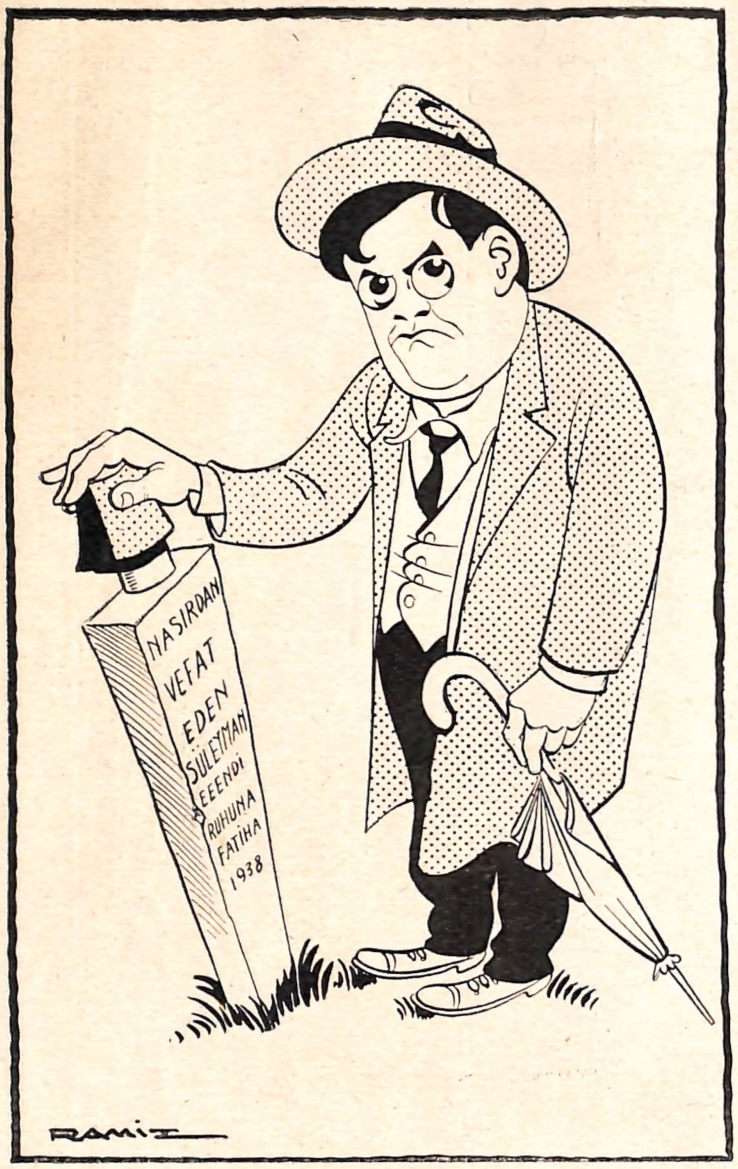

İKİ HÂDİSE ÖNÜNDE İKİ MEŞHUR ŞEMSİYELİ:

Nurullah Ataç — Yazık oldu Süleyman efendiye!.. Çemberlayn — Yazık oldu Arnavutluğa!..

BİR VARMIŞ BİR YOKMUŞ

O hükûmet nerde ki, bir hafta önce varsa,
Ahalisi memnundu, kıralı bahtiyardı?

Kıraliçe nur topu bir çocuk doğurmuştu,
Bir çocuk ki, ilerde o da bir hükümdardı.

Hükûmetle ahali, kıralla kıraliçe
Sevinçten raksederken, bir de baktık, sarardı.

«Nerden esti bu rüzgâr?» diye şaşırdı dünya,
Gök açık, güneş parlak, mevsim de ilkbahardı!

Bir haftada ortadan silindi, sindi hepsi,
Bir vardı, bir yok oldu; sanki sisti, buhardı..

Habeşistan ne oldu? Çekoslovakya nerde?
Hani Avusturya ki, cennet gibi diyardı?..

Arnavutluk da gitti onların ardı sıra,
Felâkettir bu işin eğer gelmezse ardı.

Giden dört adam değil, yıkılan dört dam değil,
Dört yılda dört hükûmet yanyana dört mezardı!

Hükûmetler ölse de milletler öldürülmez,
Bize bunu gösteren tarihte vakalardı.

Sürekli kaldı, bilmem, hangi fethi cihanda?
En uzunu fatihin kendi ömrü kadardı!

Hani dev aynasına bakan o cihangirler?
Hani, en küçüğüne koskoca dünya dardı?..

Sonu yoktur, diyorum, böyle istilâların;
Var deseydim aklıma Napolyon da şaşardı!

Ne olursa şu canım ilkbahara olacak,
Çamdeviren, ne güzel tasavvurlarım vardı!

ÇAMDEVİREN

Nöbetçi — Huduttan siz girebilirsiniz, fakat keçiniz geçemez...
Yolcu — O da neden?..
Nöbetçi — Sakalını görmüyor musun, yahudiye benziyor!..

Erkek — Sizi bütün kalbimle seviyorum, ebediyen sizin olmak için yapmıyacağım fedakârlık yoktur...
Kadın — Hayır, hayır, size inanmam için bütün bunları anneme söylemelisiniz....
Erkek — Ayni sözleri annenize geçen sene söylemiştim. Bu sözleri ancak kızıma söyliyebilirsiniz demişti!..

İkinci Tabı..

GAZETECİ: «İkinci tabı!» diye haykırınca, çaresiz, elimi yeleğimin cebine götürdüm, beş kuruş çıkardım, müvezzie uzatarak yaya kaldırımın üstünde nöbet beklemiye başladım. Bana sıra gelinciye kadar bir düzineden ziyade ikinci tabı taliplisi vardı. Hepsi de heyecan içindeydi, hepsinin parmak uçlarındaki beşlikler belli belirsiz titriyordu.

Gazeteyi aldım, yürüdüm. Duvar ilânlarını gölgede bırakan kalın, yassı harflerle, insanın tüylerini kirpi derisine çeviren başlıklar gözlerimi karartıyordu: Muharebe ha oldu, ha olacak! Öyle başlık ki, okuyana, güzel bahar akşamında sıkı bir poyraz gibi tesir ediyor..

Bir otomobil borusu duydum, az kalsın «Üçüncü tabi!» sanarak arkaüstü düşüp bayılacaktım. Üçüncü tabı, muharebenin başlamasından başka neyi bildirirdi?

Çok şükür, eve gelinciye kadar üçüncü tabı çıkmamıştı. Fakat ikinci tabıda oduklarım iştah kapatmak için birebirdi. Hele hususî muhabirlerin telgrafları... Sözün sırası gelmişken söyliyeyim: Bizde gazetecilik nekadar terakki etmiş! Arupanın büyük merkezlerini bırakın, Afrikanın ücra kasabalarında bile her gazetenin ayrı ayrı muhabirleri var.. Telgraflar onlardan geliyor, elinzde ise inanmayın! ne diyordum? Evet, hele hususî muhabirlerin telgrafları, bataklıkta gezmediğim, Şişlide oturmadığım, sıtma çekmediğim halde vücudumda umumî bir ürperme uyandırdı. Muhakkak, yarın sabahki gazetelerde bir Cihan harbi ile karşılaşacağım. Bunda zerre kadar şüphe yok..

Gazeteyi refikadan sakladım. Ne olur, ne olmaz diye... Bir kere kadındır, sinirleri zayıf olur, sonra, Allah hayırlı etsin, altı aylık hamiledir de.. Muharebe ilân edilmeden kadıncağıza bir hal olursa şehit de sayılmaz!

Her neyse, tayyareli, tanklı, toplu, tüfekli ruyalarla dolu bir uykudan sonra sabaha kavuştum. Uykuda bir tayyareye binmiştim, düşman cephesinin arkasında keşifler yapacaktım, paraşütle atladım, aksiliğe bakın ki, paraşüt bir türlü açılmıyordu.. Yıldırım gibi yere inerken, birde baktım ki, yatağımın içindeyim!

Sabah gazetesini refikanın elinden kapar gibi aldım. Akşamdanberi tasarladığım korkunç hakikatle yüz yüze geleceğime yüzde yüz emindim. Hayret! Akşamdan sabaha kadar muharebe olmuş, bitmiş, müsaleha bile akdolunmuştu! Okuduğum haberler, öbür günlerden farksızdı: Çemberlayn Pazar tatilini feda ederek Londraya gelmiş; Berlin - Roma mihveri bir habere göre zayıflamış, bir habere göre kuvvetlenmiş; Amerika, demokratlara yardım edecekmiş; Bebek - İstinye yolu yapılıyormuş; sonra belediyenin otobüs işletmesi meselesi, Terkos terşih havuzlarının büyütülmesi işi...

İKİ KARDEŞ MEBUS OLAMAZ:

— Sevgili kardeşlerim...

— Değildir! değildir! Biz senin kardeşin değiliz!...

Geniş bir nefes alarak yataktan fırladım. Şu var ki, dün akşamki heyecan ile bu sabahki sükûn, sıcaktan soğuğa çıkmış çıplak bir adam gibi, vücudümü kırık, dökük bir hale getirmişti. Yarı yorgun, yarı hasta, işime gittim. Öğleye kadar çalışamadım. Yemeğe giderken, sevki tabiî ile, bir gazete aldım. Keşki almaz olaydım! yine işler kötüleşmiş: Zırhlılar emir alıyor, ordular toplanıyor, tayyareler uçmıya müheyya, vaziyet fena..

Öğle yemeğinden de hayır gelmedi. Can sıkıntısile dairede kendimi işe verdim. Müdür, halime şaştı: Sabahleyin, ilk hızla, herkes çalışırken ben küstüm otu gibi somurtmuş, duruyordum; öğleden sonra herkese bir gevşeklik geldiği halde ben arayıcı fişeğine dönmüştüm. Bu suretle akşama kadar kendimi avuttum, tatil zamanı geldi, daireden çıktım.

Kulaklarım, merakla: «İkinci tabı!» feryadını arıyordu. Duyamayınca birinci tab'a razı oldum, akşam gazetelerinden birini aldım. Hay Allah müstahakkını versin! İkinci tab'a hacet kalmamış, birinci tabıda kâfi derecede kıyamet kopmuş: Toplar ha patladı, patlıyor; ordular ha kapıştı, ha kapışıyor... Sabahtanberi işler yine karmakarışık olmuş!

Eve yine dün akşamki vaziyette gittim, yine yemek yok, yine uyku yok...

Sabahleyin gazetelerde yine mutat havadis: Çemberlayn, Berlin - Roma mihveri, Amerika, Bebek - İstinye yolu vesaire. Muharebe başlamamış.

Öğleyin yine hava bulanık, akşam üstü yine fırtına..

Ayni halin birkaç gün tekrarlaması, bizim müdürün iyiden iyiye dikkatini çekmişti: Sabahleyin yorgun argın, akşama doğru kanlı, canlı olmama bir türlü mâna veremiyordu. Nihayet merakını yenemedi, sordu. Sebebini anlattım:

— Akşam gazetelerinde okuduğum harp haberlerile sinirlerim altüst oluyor, sabahki sulh havadislerile vücudüm duruluyor, öğleye kadar iş görecek halim kalmıyor... Öğleyin aldığım ateşli haberlerle kamçı yemiş gibi harekete geliyor, çalışıyorum... Anlatabildim mi?

Müdür gülümsedi:

— Anladım... Sen de benim gibi yaparsan, yarından sonra bir şeyin kalmaz!

Gözlerimi dört açtım:

— Sahi mi?

— Evet...

— Siz ne yapıyorsunuz?

— Gayet kolay: Sabah gazetelerini akşam üstü okuyorum, akşam gazetelerini de sabahleyin okuyorum, ateş kesiliyorum!

Müdürün dediğini tatbik ettim: O gün bugün, ne iştahımda, ne uykumda, ne de işlerimde en küçük bir intizamsızlık kalmadı. Âsabı bozuk dostlarıma bu çareyi samimiyetle tavsiye ederim! İspinoz

Çallı İbrahim

Saatlik

Oduncu, baltasını bir taşa dayamış, çakısile büyük bir meşenin kökünü kazıyordu. Yolcu sordu:

— Ağaca ismini mi yazıyorsun?

— Hayır, ağacı kesmiye çalışıyorum...

— Balta ile kessene!

— Ben deli miyim? Balta ile kessem bir dakikada biter... Ben, çalıştığı saate göre para alan bir işçiyim!

İstifa

— Meslekten çekilmişsin diye haber aldım, üzüldüm...

— Başka türlü yapamazdım... Bugün derste ne söylédisem ertesi gün yalancı çıkıyor, talebeye mahcup oluyorum... Böyle muallimlik etmektense çekilmeyi münasip gördüm!

— Ne okutuyordun?

— Coğrafya!

Harp var

Gece yarısı yolda kandil gibi sallanıyordu. Sordum:

— Bu ne hal? Meyhanede içki bırakmamışsın!

Ağlar gibi cevap verdi:

— Harbe gidiyorum, birader, harbe...

— Ne münasebet! o tehlike çoktan dağıldı..

Tramvay direğine yaslanarak inledi:

— Kim demiş dağıldı diye? Kapının arkasında, şu dakika, süpürge sapı ile beni bekliyor!

Yara

Meşhur ressam İ. Ç. nin eli beyaz bir sargı ile sarılmıştı. Arkadaşlarından biri merak etti:

— Geçmiş olsun, düştün mü? Yoksa bir yere mi çarptın?

— Yok a canım.

— Ne oldu eline öyle ise?

İ. Ç. öfke ile anlattı:

— Ne olacak? Dün gece, sersem sarhoşlardan birisi, Beyoğlu caddesinden yıkıla yıkıla geçerken nal gibi kunduralarile tam bileğimin üzerine bastı!

MESLEKDAŞ MEBUSLARDAN:

Yeni meclisin yeni siyasisi!..

— Vaziyeti tehlikeli..
— Neden?..
— Görmüyor musun, Avrupa gibi başaşağı olmuş!..

ESKİ ŞİİR MEDLÛLLERİ:

Nim sunmuştum gücenmişsin, gözüm, pîmaneyi;
İtiyat ettin, demek, tam olsa da mani değil!

«Mehmet Nurettin»

İFLÂSTAN SONRA

Aşk, Heyecan ve İhtiras Romanı

— 6 —

— Maalesef hakikatin tâ kendisi Leylâcığım. İyisi mi biribirimizi severken ayrılalım. Aklıma koyduğum işi hemen bugün yapmakta benim için büyük bir kazanç var... Sevilirken öleceğim, arkamdan bir ağlıyanım olacak... Fakat o zaman...

Güneş ışıkları pencerenin arasından girmiye başlamıştı. Leylâ kollarını kocasının boynuna doladı:

— Beni zengin bir insan iken tecrübe ettin; maalesef muvaffak olamadın, dedi. Bir kere de fakirken tecrübe et... Netice belki daha iyi çıkar.. Haydi ferit çocukluğu bırak... Bana benim için yaşıyacağına dair söz ver... Ben de sana bu doğan güneşe karşı yemin edeyim ki, bundan sonra karşında büsbütün başka bir Leylâ göreceksin.

— 4 —

Ferit:

— Sana güneş geliyor Leylâ, dedi, müsaade edersen perdeyi indireyim.

Genç adam vagonun estorunu indirmiye çalışıyor fakat camın bir kenarına sıkışan perde bir türlü inmiyordu.

Leylâ çapkın bir göz işaretile:

— Zahmet etme, dedi, sen kendini gayet kurnaz bir insan sanırsın ama, foyanı da hemen meydana çıkarırsın.. Zahmet etme... Maksadını anlıyorum. Perdeyi kapamakla eski köşkümüzü görmeme mâni olmak istiyorsun. Fakat eminol bu beni zannettiğin kadar müteessir etmiyecektir.

Haydarpaşadan kalkan Anadolu treni Suadiyeye yaklaşıyordu. Sabahtanberi çok neşeli olan karısının yavaş yavaş dalmıya ve mahzunlaşmıya başladığını gören Ferit, bu hüznün artmasına mâni olmak için bir kurnazlık yapmak istemiş fakat yakalanmıştı.

— Neşesizliğimi başka şeye atfetme Ferit... Ciddî söylüyorum.. Ben kendi hesabıma bugün her günden ziyade mesudum... Yalnız vücutça biraz yorgunum... Kaç günkü işler, sonra bugünkü yol hazırlığı beni çok yordu. Sükûtumun sebebi yalnız bu... Ben seni anlamak için son derece gayret ediyorum. Sen de beni anlamalısın...

İkinci mevki bir kompartımanda idiler. Yanlarında başka insanlar da vardı. Onun için gayet yavaş sesle konuşmıya mecbur oluyorlardı.

Ferit seyahatin birinci mevkile olmasında ısrar etmiş fakat Leylâ ona şiddetle mukavemet etmişti.

— Yeni hayatımızın icaplarına şimdiden alışmalıyız, diyordu. Biz artık birincide seyahat edecek insanlar değiliz. İkinci mevkie binmekte hiç bir utanılacak cihet görmüyorum.. Fazla paran varsa sakla... Gideceğimiz yerde kendimize öteberi alırız... Eminol ki, sen bana bir üçüncü mevki seyahat da teklif etsen, memnuniyetle kabul edecektim.

Leylâ, pencerenin yanına oturmuştu, karşısında oturan kocasına alçak sesle bu sözleri söylerken başını uzatıyor, gözlerinin içi gülüyordu.

Fakat biraz sonra Suadiyedeki köşkleri ağaçların arasından görününce bu neşe devam edemedi. Kocasına gösteriş yapmak için köşke dikkatle bakıyordu. Fakat onu açık pencerelerinden son bir selâm gibi uçan tül perdelerile, etrafındaki ağaçlıklarile görünce dayanamadı; gözleri ıslandı.

Maamafih dudakları hâlâ gülüyordu:

— İnanmıyacaksın Ferit, diyordu, fakat eminol ki, gözlerim güneşten sulandı.

— İnanıyorum çocuğum inanıyorum..

Ferit, başka bir şey söylemiş olsaydı Leylâ güneş nazariyesinde ısrar edecek, güneş ışığının gözlere nasıl tesir ettiğini ispata çalışacaktı. Fakat onun boynunu bükerek «İnanıyorum» dediğini görünce sözünü değiştirdi. Yanakları hafif bir mahcubiyet rengile kızarmış olarak fısıldadı:

— Pardon Ferit... Sana yalan söyledim.. Sana hiç, hiç yalan söylememiye ahdım vardı... Fakat olmadı.. Evet ağladım. Fakat bu okadar ehemmiyetli bir şey değildir. Ne köşk, ne yat, ne otomobilimiz beni ciddî surette üzmüyor. Fakat ne de olsa kadınım. Ufak tefek zaâflarım olmasını mazur görmelisin... Bunların hepsi geçecek, göreceksin seni yeni hayatımızda nekadar mesut edeceğim. Bunların hiç birinde ciddî surette gözüm bulunmadığına eminol.. Sen bana kaldın ya, bu kâfidir... Benim gözüm yalnız sende... Bu dakikada boynuna sarılmayı nekadar isterdim. Bu jestim, sözlerimin doğruluğunu sana ispat edecekti. Fakat ne yazık ki, etrafımız kalabalık... Bunlar bizim eski sosyetemizdeki insanlar gibi değil.. Adamı kolayca ayıplarlar değil mi?

Ferit gülümseyerek karısını tasdik ediyordu:

— Hakkın var Leylâ... Biz şimdi büsbütün başka türlü insanlarız.

Maamafih tren ilerledikçe vagon tenhalaşıyordu. Yolculardan ikisi Gebzeye inmişlerdi. Üçüncüsü de İzmite inince kompartımanda büsbütün yalnız kaldılar.

Leylâ:

— Bu âlâ, diyordu, şansımız varmış... Şimdi bizim sabık yattaki kabinemizde olduğumuz kadar yalnızız... Hattâ ondan da fazla... Çünkü oradaki kabinemizde bizi hiç rahat bırakmazlardı. Yatta daima bir sürü misafir bulunurdu. Seninle senelerce hemen hemen başbaşa kalamamıştık...

Rüzgâr kesildiği için pencereleri açmışlardı. Başbaşa dışarı sarkıyorlar, saçları biribirine karışıyordu. İzmitten sonraki istasyonlar, öteberi satan fakir köylüler, çıplak ayaklı çocuklarla doluydu. Leylâ eskiden fakirlere karşı gayri ihtiyarî bir tiksinti duyardı. Fakat şimdi öyle değildi. Ferit onun pencereden bu insanlarla konuştuğunu görüyordu.

Sapancadan bir sepet elma alacaklardı. Leylâ satıcının istediği otuz kuruşu fazla buldu; sepeti yirmi beş kuruşa almak için inat etti.

Ferit hüzünle gülümsüyordu:

— Zavallı Leylâ.. Sen yirmi beş kuruş ile otuz kuruş arasındaki farkı biliyor musun?

O cevap verdi: — Niçin bilmiyeyim... Tam beş kuruş...

— İmkânı yok... Sen paranın nasıl bir kıymet olduğunu anlıyamazsın...

— Onun için birçok kimselerin maden ocaklarında, vapurların makine dairelerinde yandıklarını, karlı dağlarda donduklarını biliyorum... O beş kuruşlardan birkaçı için ölenler olduğunu biliyorum..

Ferit acı acı gülümseyerek:

— Bilemezsin... Sen bunları romanlarda okudun, yahut ötekinin birikinin ağzında roman gibi dinledin. Belki yolun üzerinde tesadüf ettiğin fıkaralık sahnelerini sinema filimi gibi seyrettin.

— Hayır hayır... Ben onu kendi nefsimde de tecrübe ettim,

— İmkânı yok... Sen şimdiye kadar sefalet ne olduğunu anlamadın.

— Şimdiye kadar tâbiri pek doğru değil... Birkaç hafta evveline kadar demeliydin...

— O zamandanberi pek fazla bir sefalet görmüş değilsin... Eğer halimizin bir parça değişmesini sefalet sayarsan müstakbel hayatımıza dayanamaman hususundaki korkularım yeniden tazelenir. Son ayın moda hareketlerini takip edemedin. Fakat tuvaletlerin henüz kâfi derecede yeni ve alamoddur. Mücevherlerinin bir kısmı henüz üzerindedir. Hizmetçilerimizin bir kısmı dağılmış olmakla beraber yine sana hizmet eden bir, iki kişimiz vardı. Bunun için bugüne kadar henüz sefaleti tanımış sayılmazsın..

Bu defa Leylâ da ayni acı gülümseme ile cevap verdi:

— Öyle mi zannedersin? Son günlerdeki hayatımız görünüşte eskisinden pek farklı değildi. Fakat hakikatte bizim artık iki âciz ve fakir insan olduğumuz besbelliydi. Vaktile salonumuzu, soframızı, yatımızı dolduran sürü sürü dostlar birdenbire çekilmişler, bizi bir çöl yalnızlığı içinde bırakmışlardı. Peşimizden ayrılmıyan, bize bir küçük köpek sadakati gösteren öyleleri vardı ki, sokakta rasladığımız zaman bizimle karşılaşmıya mecbur olmamak için gözlerinin yahut yollarının istikametlerini değiştiriyorlardı. Bir kısmı hattâ daha ileri de gittiler. Sen belki pek farkında değilsin. Fakat bu dostlar arasında beni en hassas yerimden vurmıya çalışanlar oldu... Beni senelerce kıskanmış kadın dostlar vardı. Biz lüks bir hayat yaşarken hasetten geberen bu kadınlar bizi kendilerinden çok aşağılara düşmüş görünce bunun intikamını almıya çalıştılar. Beni teselliye gelmiş gibi yaparak etrafıma toplandılar. Yeni sipariş ettikleri kürkleri ve mücevherlerden bahis açtılar, Avrupa memleketlerine yapacakları seyahatleri ballandıra ballandıra anlattılar. Hattâ bir tanesi bilmem nereden eline geçirdiği bir apartıman plânımı bana getirdi: «Senin zevkine eminim. Yeni bir apartıman yaptıracağız. Fikrini almak isterim» dedi.

Ben bu insanların ötekini berikini dolandırmakla, zengin dostların sırtından geçinmekle yaşıyan parazitler olduğunu biliyordum. Böyle olduğu halde renk vermedim; istediği bahis üzerinde mağrur bir neşe ile konuştum. Bu mel'un kadın benim rahatsız olmadığımı görünce küstahlığı daha ileri götürdü. Bana ne teklif etti bilir misin? «Siz Anadoluya gidiyorsunuz. Senin o hayata tahammül edebileceğini zannetmem. Yakında yine İstanbula dönmiye mecbur olacaksın... O zamana kadar da benim apartıman biter... Bir katını sana veririm... Güle güle oturursun. Korkma senden para da istemem» dedi.

Feridin gözleri parlıyordu:

— Ne cevap verdin? Ben senin yerinde olaydım hakaret ederdim. «Ben parazitliğe alışmış değilim» derdim.

— Ben buna tenezzül etmedim. Yalnız lüks hayattan zaten bıkmış olduğumu, Anadolunun herhangi bir köşesinde karşılaşacağım sefaletin bana buradaki sözüm ona yüksek sosyeteden daha temiz görüneceğini söyledim. Fakat bana yapılan teklif yalnız bundan da ibaret değil. Senin en yakın bir dostun bana ne teklifte bulundu biliyor musun?

— Kim bu dost?

— Ahmet Sadrettin bey..

— Ahmet Sadrettin vaktile benden çok iyilik görmüştü, herhalde sana muavenet teklifetmiş olacak...

— Devam edecek —

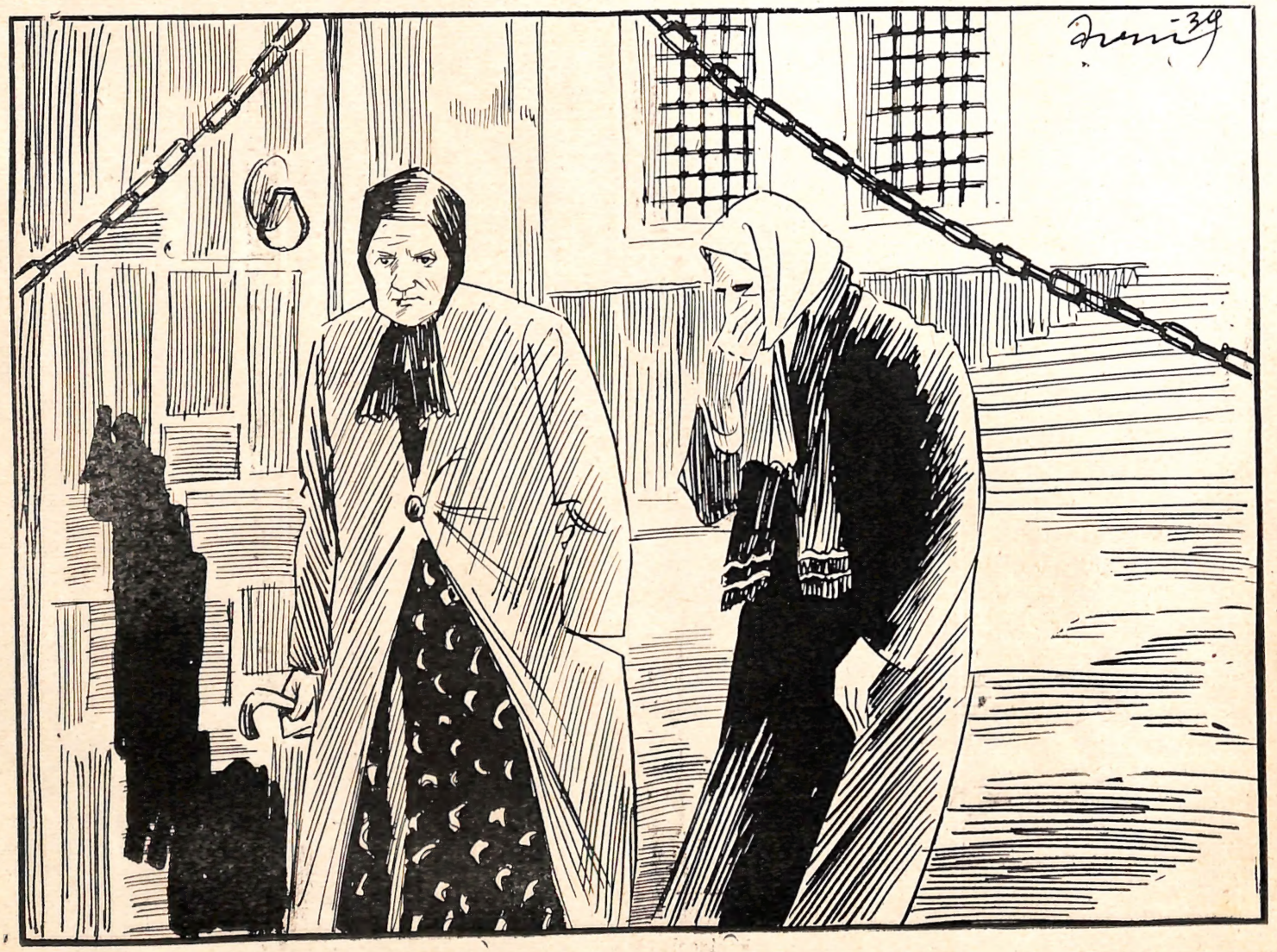

— Havalar yine zehir gibi. Herhalde kocakarı soğuğu...
— Hayır. Bugünkü geçimsizliğe bakılırsa karı - koca soğuğu olacak!..

TARİHTEN ÇİZGİLER:

İlkbaharde sülüklerin faaliyete geçtiği günlerde:

— Maşallah, kanı öyle çekiyorlar ki!...

Felsefe Merakı..

Felsefe meraklısı bir adamdı. Akşamları yemekten sonra eline bir kitap alarak masanın başına oturur, saatlerce okurdu.

Genç karısı bir gece şikâyet etti:

— Ayol biraz da benimle meşgul olsana...

O başını kaldırmadan cevap verdi

— Senden ne istifadem var ki..

— Peki o kitaptan ne istifade ediyorsun?

— Pek çok yeni şeyler öğreniyorum... Öldüğümüz zaman ruhumuz nereye gider biliyor musun?

— Cennet veya cehenneme..

— Bilemedin... Tenasüh diye bir nazariye var... Bu nazariyeye göre ben öldükten sonra ruhum bir hayvanın vücuduna girecek...

Kadın içini çekti:

— Allah esirgesin... Bunun için ölmiye lüzum var mı?

Tek çare

Bayla bayan kavga ediyordu. Kan gövdeyi götürdüğü sırada bay haykırdı:

— Ah, bir muharebe olsa... Gönüllü yazılacağım!

— Bu kahramanlık neden icap ediyor?

— Ancak cepheye gitmekle biraz başımı dinliyebileceğim de...

— Hastabakıcı olur, yine seni bulurum!

Bay çıldıracaktı:

— Beni zorla şehit mi ettireceksin?

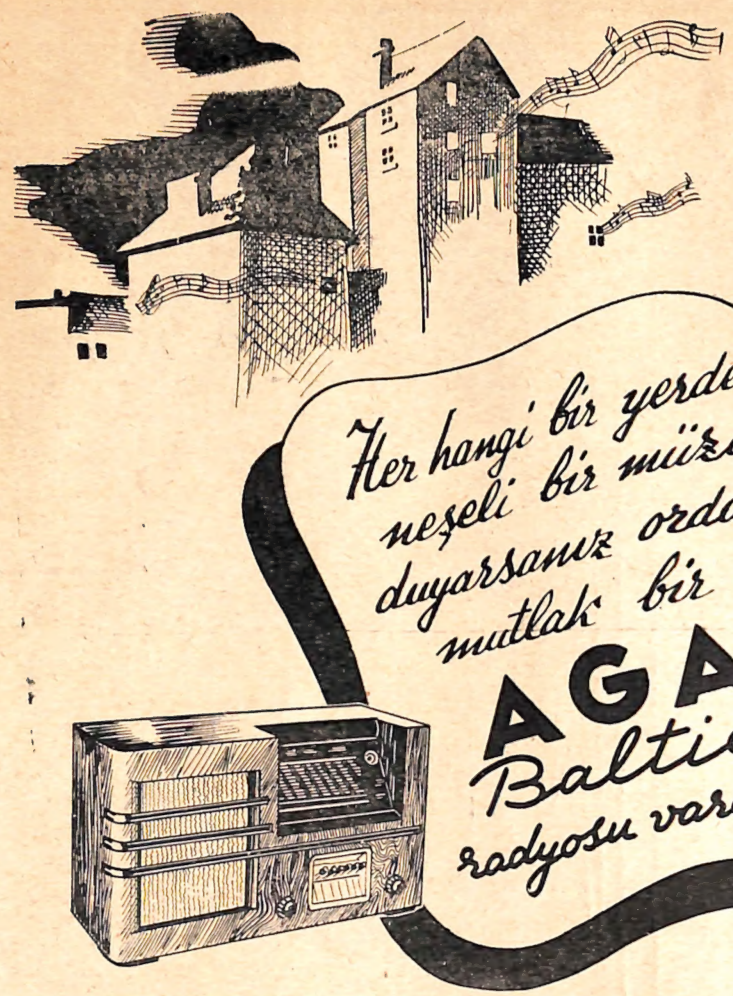

Toptan ve perakende satış yeri: İstanbul Sultanhamam Hamdibey geçidi No. 48-56
Telefon: 21295

Altıncı Cildimiz

KARİKATÜR'ün altıncı cildi 156 ıncı sayı ile tamamlanmıştır.

Kolleksiyonlarını ciltli olarak muhafaza etmek istiyen okuyucularımız arzu ettikleri takdirde altıncı cilt sayılarını hususî kapaklarımızla ciltletebilirler.

İstanbulda bulunan okuyucularımız Ankara caddesindeki satış mağazamıza müracaat ederek kolleksiyonlarını 50 kuruş mukabilinde ciltletebilirler.

Kolleksiyonlarını posta ile gönderecek olan okuyucularımız cildiye ve posta masrafı olarak 65 kuruşluk posta pulu göndermelidirler.

Altıncı cildin ciltli olarak fiatı 275 kuruştur. Siparişlerini posta ile bildirenlere kolleksiyonları derhal ciltli olarak gönderilir.

Aylık Ev Doktoru

Sıhhatini korumak, âcil vaziyetlerde alınacak tıbbî tedbirleri bilmek her insan için lâzımdır. Fakat bütün bunları ilmî dil ile yazılmış kitaplardan öğrenmek ancak meslek adamları için mümkündür. İşte bu güçlüğü gidermek gayesi ile mütahassısların idaresinde neşredilmekte olan (Aylık Ev Doktoru) bir aile içinde akla gelen her mevzua temas etmek suretile okuyucularını tenvir etmektedir.

Ağız, boğaz, burun yollarile vücuda giren nezle, kızamık, kızıl, grip gibi bulaşıcı hastalıklardan korur. Yarım bardak suya bir kahve kaşığı Neosterin buraları hiç tahriş etmeden temizler, ağrılarını geçirir, fena kokuları izale eder.

«BUGÜNKÜ TÜRKİYE» formasile bu mükemmel eser tamamlanmış bulunuyor. Çıkan bütün formalar idarehanemizde bulunur. Beher formanın fiatı 25 kuruştur. Ciltli olarak 250 kuruştur.

AKBA
Kitapevi — Ankara
Bütün mektep kitaplarının satış yeridir.
Mektep kırtasiye çeşitleri en müsait şartlarla temin edilir. Tel: 3377

TÜCCAR TERZİ
Makris
Galata

Dr. SUPHİ ŞENSES
İdrar yolları hastalıkları mütahassısı
Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lokler apartıman, Fakirlere parasız.
Tel: 43924

KARİKATÜR

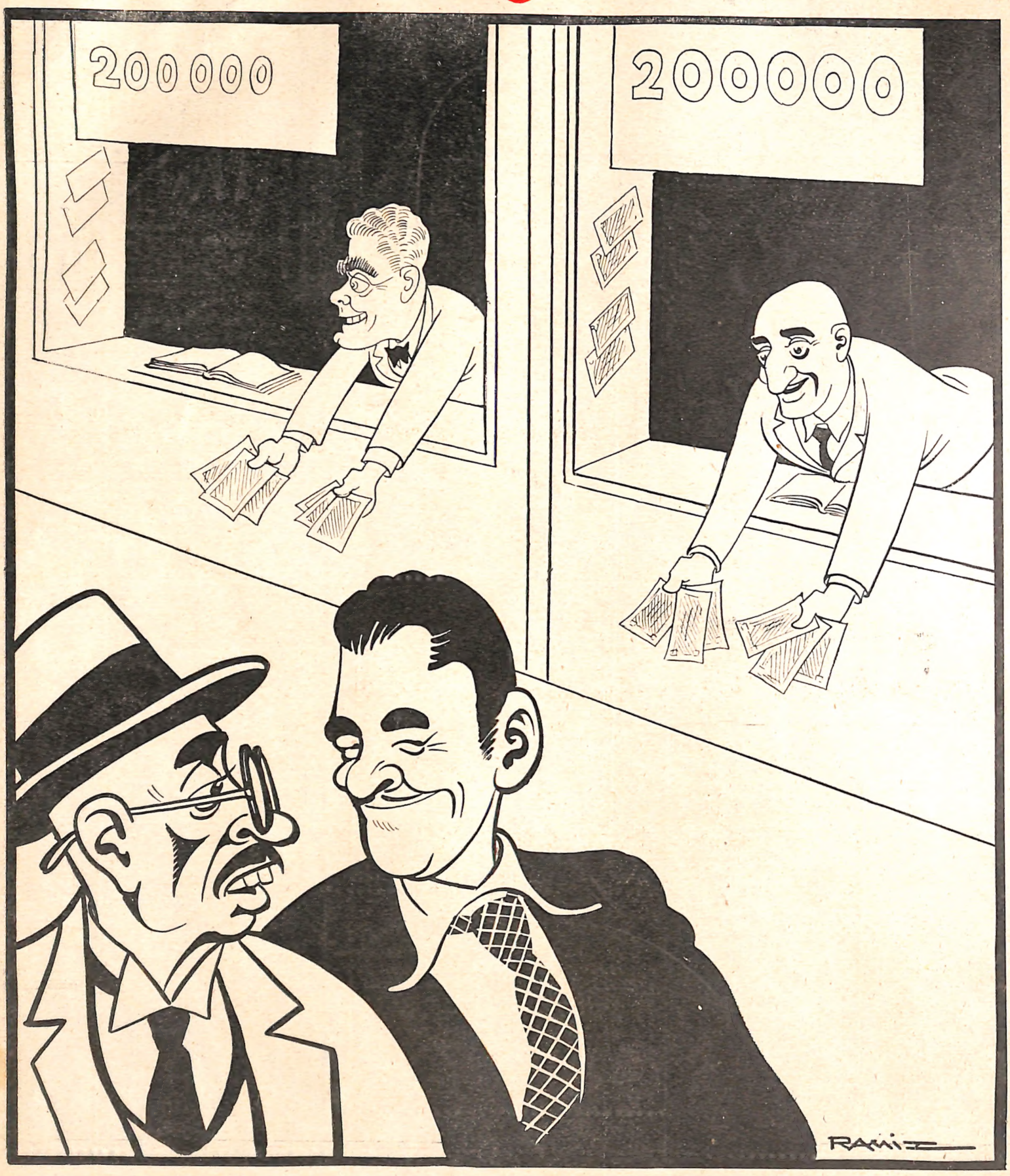

SANAT - KÂR:

— Yahu, piyango bileti satan şu Hazımla Naşit sanatkâr değiller miydi?..

— Evet, sanatta bir şey sahibi olamadıkları için, şimdi kâr kısmında çalışıyorlar!.. !...

Basıldığı yer: Ahmet Sait Matbaası Sahibi ve U. Neşriyat Müdürü: Şadat S.